

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження операційного плану з реалізації у 2024 – 2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року»

1. Мета

Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження операційного плану з реалізації у 2024 – 2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року» (далі - проєкт акта) розроблений з метою реалізації Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р в умовах реформування системи охорони здоров'я, що дозволить підвищити ефективність медичної допомоги при ВІЛ-інфекції, туберкульозі та вірусних гепатитах В та С (далі - вірусних гепатитах), зниження смертності та інвалідності, підвищення якості життя пацієнтів та подолання епідемій зазначених інфекційних захворювань в Україні.

2. Обґрунтування необхідності прийняття розпорядження

Проєкт акта розроблено Міністерством охорони здоров'я України відповідно до пункту 2 розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ - інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року».

Проєкт акта зорієнтований, зокрема, на досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722.

З метою подальшого розвитку системи громадського здоров'я, узгодження законодавства України зі світовими та європейськими стандартами у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам, в умовах реформування системи охорони здоров'я, що дозволить підвищити ефективність медичної допомоги при ВІЛ-інфекції, туберкульозі та вірусних гепатитах В та С, зниження смертності та інвалідності, підвищення якості життя пацієнтів та подолання епідемій зазначених інфекційних захворювань в Україні, проєкт акта спрямований на визначення ключових проблем в сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам, формування рішень задля створення сприятливих умов розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та подальші роки.

Поширення ВІЛ-інфекції є однією з найважливіших невирішених проблем охорони громадського здоров'я, яка торкається мільйонів людей в Європейському регіоні ВООЗ, особливо у східній його частині: за останні 30 років ВІЛ-інфекцію було офіційно зареєстровано у 2,1 млн. людей.

Епідемія в Україні оцінюється як друга за величиною епідемія ВІЛ у Східній Європі та Центральній Азії.

Пізнє встановлення діагнозу ВІЛ-інфекції, захворюваність на СНІД та смертність від хвороб, зумовлених СНІДом, залишаються проблемою на шляху подолання епідемії ВІЛ-інфекції. Широкомасштабне розширення доступу до антиретровірусної терапії та децентралізація послуг в цілому сприяють збільшенню тривалості життя та збереженню працездатності людей, які живуть з ВІЛ.

Програми профілактики інфікування ВІЛ-інфекції серед представників ключових груп (осіб, що вживають наркотики ін'єкційно, секс-працівників, чоловіків, що мають секс із чоловіками, трансгендерні люди) є одним з основних елементів стратегії подолання ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні. Робота з представниками ключових груп не обмежується лише послугами з профілактики ВІЛ-інфекції, програми також включають профілактику вірусних гепатитів, інфекцій, що передаються статевим шляхом, заходи з виявлення ВІЛ-інфекції та скринінг на туберкульоз.

Ситуація з туберкульозом в Україні вимагає посилення з тим, щоб досягти необхідного результату у визначені терміни. Це вимагає комплексного підходу як з боку медичної галузі, так і з боку нормативно-правового врегулювання, громадського та неурядового сектору з розробкою відповідних механізмів та інструментів реалізації діяльності в цьому напрямку. Загалом акт покликаний врегулювати низку питань у сфері протидії туберкульозу. Зокрема планується забезпечити розроблення та реалізацію регіональних програм протидії туберкульозу, вивчення стигми та дискримінації пацієнтів із туберкульозом та груп ризику, удосконалення епідеміологічного нагляду за туберкульозом, інформування населення з питань туберкульозу, доступності медичної допомоги, покращення механізмів фінансування заходів протидії туберкульозу, психосоціальної підтримки пацієнтів, залучення неурядового сектору, розроблення затвердження порядку діагностики та лікування латентної туберкульозної інфекції, закупівлю витратних матеріалів для мікробіологічної діагностики туберкульозу та протитуберкульозних препаратів, покращення показників профілактики, виявлення, діагностики та лікування туберкульозу.

Через збройну агресію російської федерації проти України система громадського здоров'я опинилася під загрозою. Зокрема через міграційні процеси всередині України та за її межами під загрозою переривання лікування опинилися сотні тисяч українських пацієнтів, які мають хронічні захворювання. Такі захворювання як ВІЛ, туберкульоз, вірусні гепатити потребують постійного та безперервного лікування. Саме тому прийняття проєкту акта є вкрай необхідним з метою вироблення системного підходу до розв'язання порушених проблем і розробки чітких алгоритмів дій всіх учасників процесу при наданні медичної допомоги пацієнтам в умовах запровадження воєнного стану від 24 лютого 2022 року.

Впровадження сучасних підходів надання медичної допомоги людям, що живуть з ВІЛ-інфекцією, хворим на туберкульоз та вірусні гепатити вимагає оновлення нормативної бази, оптимізації відповідних лабораторних мереж,

залучення наукових установ, надання комплексних послуг пацієнтам ключових груп ризику на засадах громадського здоров'я, впровадження міжсекторального підходу до питань протидії захворюванням, створення ефективної системи епідеміологічного нагляду, впровадження інформаційних систем охорони здоров'я, розроблення нових моделей фінансування системи та сучасну підготовку медичних кадрів.

Вирішення зазначених питань потребує визначення чітких завдань та індикаторів виконання до них, відповідальних виконавців, потреб у фінансуванні, що і визначається проєктом акта.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається затвердити операційний план з реалізації у 2024 – 2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно – правові акти: Конституція України;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Закони України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про протидію захворюванню на туберкульоз», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та інші.

Указ Президента України від 30 липня 2021 року №369/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою»;

Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

Національна економічна стратегія на період до 2030 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179;

Стратегія людського розвитку, затверджена Указом Президента України від 02 червня 2021 року № 225/2021;

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1414-р «Про схвалення Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847 «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної

енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта буде здійснюватися за рахунок та в межах відповідних видатків державного та місцевих бюджетів, що передбачаються у бюджетах в межах обсягів видатків на відповідний рік, а також за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги.

Фінансово – економічні розрахунки додаються.

6. Позиція заінтересованих органів

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження з всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування чи відповідними органами місцевого самоврядування, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проєкт акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Національною академією медичних наук України, обласними державними адміністраціями, Міністерством молоді та спорту України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною службою здоров'я України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта не містить норм, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, стосується прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстав для дискримінації.

Проєкт акта потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проєкт акта потребує направлення до Урядового офісу координації Європейської та Євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у

сфері Європейської інтеграції, у тому числі Міжнародно-правовим.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Ефективність реалізації проєкту акта буде оцінюватися шляхом моніторингу виконання напрямів, визначених в Стратегії та завдань відповідно до операційного плану з реалізації у 2024 – 2026 роках Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року.

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Населення України	Позитивний	Прийняття проєкту акта та виконання передбачених заходів сприятиме підвищенню ефективності медичної допомоги при ВІЛ-інфекції, туберкульозі та вірусних гепатитах В та С, зниженню смертності та інвалідності, підвищенню якості життя пацієнтів та подоланню епідемій зазначених інфекційних захворювань в Україні

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

«__» _____ 2023 р.